

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

Κείμενο 1

[Οι σημαντικοί άλλοι]

Το παρακάτω κείμενο συνιστά απόσπασμα από την πτυχιακή εργασία του Γιώργου Στάμου, με θέμα την «Αντικοινωνική συμπεριφορά των εφήβων: Μορφές – Αίτια – Πρόληψη - Αντιμετώπιση» (2006), ελαφρώς διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Ο βαθμός σπουδαιότητας μιας ομάδας στην κοινωνικοποίηση των εφήβων καθορίζεται κυρίως με κριτήριο την κοινωνική στήριξη που τους παρέχει. Η κοινωνική στήριξη αναφέρεται στην αποδοχή, το ενδιαφέρον και τη βοήθεια που προσφέρονται στους εφήβους, που είναι αναγκαία για τη δημιουργία θετικής αυτοεικόνας και την αύξηση της αυτοεκτίμησής τους, ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν φυσιολογικά, με ασφάλεια και αυτοπεποίθηση και να δομήσουν φυσιολογικές διαπροσωπικές κοινωνικές σχέσεις. Όσοι προσφέρουν στους εφήβους ικανοποιητική κοινωνική στήριξη περιγράφονται με τον όρο «σημαντικοί άλλοι». Για τους εφήβους εντάσσονται στην κατηγορία των «σημαντικών άλλων» οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι συνομήλικοι.

Οι γονείς με την αγάπη, προστασία και λοιπά οικογενειακά χαρακτηριστικά παίζουν σοβαρό κοινωνικοποιητικό ρόλο. Αν όμως αποτύχουν στο ρόλο αυτό, οι έφηβοι δυσκολεύονται να διαμορφώσουν θετική αυτοεικόνα και να αναπτύξουν εποικοδομητικές διαπροσωπικές σχέσεις. Αν, μάλιστα, βιώσουν απόρριψη, παραμέληση και εχθρότητα από τους γονείς αυξάνονται οι πιθανότητες να εκδηλώσουν ποικίλες ψυχοπαθολογικές διαταραχές, με πιθανό επακόλουθο την αντικοινωνική συμπεριφορά.

Ο ρόλος της στήριξης των εφήβων από τους εκπαιδευτικούς είναι επίσης σημαντικός και αναπληρώνει συχνά τα κενά στις σχέσεις του εφήβου με την οικογένειά του. Όταν ο εκπαιδευτικός αποδέχεται τον έφηβο μαθητή, κατανοεί τα προβλήματά του, τον ενθαρρύνει να ανακαλύψει από μόνος του τις δυνατότητές του, να θέσει τους στόχους του, να πάρει κάποιες αποφάσεις και να κατευθύνει τη ζωή του, τότε συμβάλλει στη βελτίωση του επιπέδου της αυτοεκτίμησής του, στη σχολική επιτυχία, αλλά και τον βοηθάει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του.

Όσον αφορά τη στήριξη από τους συνομήλικους, έχει αποδειχθεί θετική συσχέτιση ανάμεσα στην κοινωνική στήριξη από τους συνομήλικους και στο ψυχολογικό ευ ζην¹ των

¹ ενν. τη βελτίωση της ψυχολογίας των εφήβων

εφήβων. Οι υποστηρικτικές σχέσεις μεταξύ των εφήβων συνδέονται με υψηλότερη αυτοεκτίμηση, θετικότερες αυτοαντιλήψεις, χαμηλότερα επίπεδα κατάθλιψης και καλύτερη προσαρμογή στο σχολικό περιβάλλον. Έρευνες έχουν αποκαλύψει ότι κάποια από τα παιδιά που μεγαλώνουν σε δυσμενές περιβάλλον, σε περιβάλλον φτώχειας, απόρριψης, κακοποίησης ή αδιαφορίας από τους γονείς, κατορθώνουν να προχωρήσουν ομαλά προς την ενηλικίωση, βοηθούμενα από τις καλές διαπροσωπικές σχέσεις με τους συνομηλίκους τους. Άλλες φορές όμως η ένταξη ενός εφήβου σε ομάδες συνομηλίκων, που εκδηλώνουν παραβατική ή επιθετική συμπεριφορά και κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών, σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την ανάπτυξη αντικοινωνικής συμπεριφοράς.

Αλλά τελικά ποιοι είναι οι πιο «σημαντικοί άλλοι» για τους εφήβους; Το ερώτημα είναι δύσκολο να απαντηθεί, αλλά μεγαλύτερη σημασία έχει η κατανόηση ότι όσο περισσότεροι υποστηρικτικοί παράγοντες συνυπάρχουν, τόσο μειώνονται οι πιθανότητες ανάπτυξης κατάλληλου υποστρώματος για εμφάνιση προβλημάτων συμπεριφοράς.

Κείμενο 2

Ο γάτος Κρου

Στο κείμενο παρουσιάζεται η ζωή και η λαχτάρα του ορφανού γάτου Κρου. Ανήκει στην ποιητική συλλογή του Νίκου Δήμου (1935-) Το βιβλίο των γάτων (1^η έκδοση 1977, 6^η έκδοση 2017).

Οι άλλοι λένε μιάο,
νιάου, ρνιάρρ,
αυτός κάνει μόνο: «κρου».

Έναν ήχο σαν λυγμό, σαν κρώξιμο
μοναχικού πουλιού.

Είναι μοναχικός.

Θύμα της κακής αγάπης.

-Ωραία τα γατάκια μικρά, μα, σαν μεγαλώσουν...

Έτσι ο Κρου έμεινε ορφανός.

Οι άλλοι ζητιανεύουν φαΐ

αυτός, σπίτι.

Μπαίνει αθόρυβα, κρύβεται
κι όταν πλησιάζεις κάνει πως δεν υπάρχει.
«Δεν υπάρχω-δεν υπάρχω», λέει μέσα του
και κλείνει σφιχτά τα μάτια, να μην τον δεις.
Να μείνει στο σπίτι.
Στο σπίτι.

Είδα το Χαμένο Παράδεισο,
ένιωσα τη Νوستαλγία του Γυρισμού
στην αγωνία του Κρου
κάτω από τον καναπέ,
στην κραυγή του Κρου
όταν τον διώχνουν,
στη λαχτάρα του Κρου
όταν κοιτάει
το σπίτι.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποιες είναι οι θετικές συνέπειες από τη στήριξη των «σημαντικών άλλων» για τους εφήβους σύμφωνα με το Κείμενο 1; (50-60 λέξεις).

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εξηγήσεις με συντομία πώς οι δύο υποθετικοί λόγοι στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 συμβάλλουν στην οργάνωση του λόγου και στην επιχειρηματολογία του συγγραφέα.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Σε πολλές περιπτώσεις στο Κείμενο 1 χρησιμοποιούνται όροι με πρώτο συνθετικό το «αυτο». Να εντοπίσεις τρεις τέτοιες λέξεις (μονάδες 3), τη σημασία που τούς προσδίδει αυτό το συνθετικό (μονάδες 6) και την επίδραση που έχει στον αναγνώστη η συχνή χρήση

ανάλογων λέξεων. (μονάδες 6)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 2 αποτυπώνεται μια κατάσταση που χαρακτηρίζει τον γάτο Κρου. Ποια είναι αυτή, πού οφείλεται και ποιες σκέψεις ή συναισθήματα σου δημιουργεί; Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15